GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 44. *Duminecă, 23 Fevruarie (7 Martie).* 1886.

Interpelare către miniştrii Tisza şi Brătianu.

Braşovŭ, 21 Februarie st. v.

In cele din urmă, după multă aşteptare, primirămŭ aḑĭ „Monitorulŭ“ cu discursurile rostite în şedinţa dela 11 Februarie a Adunărei Deputaţilorŭ din Bucurescĭ. Amŭ aşteptatŭ anume sĕ avemŭ şi sĕ cunóscemŭ discursurile în întregulŭ lorŭ, înainte de a ḑice unŭ cuvêntŭ despre ele, căcĭ *desţĕrarea Românilorŭ*, precum şi causele şi efectele ei constitue una din cele mai grave cestiunĭ, ce au frământatŭ vreodată spiritele politicilorŭ românĭ din tóte ţĕrile.

Incepemŭ aḑĭ cu publicarea interpelaţiei d-lui Kogălniceanu, care — după cum însuşĭ d-sa spune — *este adresată ca cestiune de naţionalitate şi guvernului din Buda-Pesta şi naţiunei maghiare*, nu numai guvernului românŭ şi naţiunei române.

Credemŭ aşadéră a satisface unei datorii de sincerĭ patrioţĭ şi cetăţenĭ ai statului în care trăimŭ, décă atragemŭ atenţiunea pressei maghiare asupra importantului discursŭ alŭ ilustrului bărbatŭ de statŭ românŭ. Sĕ binevoiéscă a'şi lua ostenéla politicii maghiarĭ dela „Nemzet“, „Pester Lloyd“, „Egyetértés“, „Pésti Napló“, „Ellenzék“, „Kolozsvári Közlöny“ „Magyar Polgár“ şi dela celelalte foi câte se mai ocupă cu bune orĭ cu rele intenţiunĭ de relaţiunile dintre Românĭ şi Ungurĭ, a-şĭ lua ostenéla, ḑicemŭ, sĕ citéscă şi sĕ cumpĕnéscă celŭ puţinŭ acum odată cuvintele temeinice şi 'n adevĕrŭ binevoitóre ale d-lui Kogălniceanu, ale acestui bărbatŭ de statŭ românŭ, care, cum însuşĭ declară, atuncĭ când causa ungară era persecutată, ba chiar ca şi perdută, a ajutatŭ pe Ungurĭ, i-a sprijinitŭ când ei erau fugarĭ, când în exilŭ lucrau pentru renascerea Ungariei.

Din vorbele d-lui Kogălniceanu se póte convinge orĭ şi cine, ce marĭ jertfe au adusŭ Românii de dincolo pentru naţiunea maghiară, provocândŭ chiar mânia marelorŭ state vecine, care merseră până a ameninţa cu ocupare principatele române; se póte convinge orĭ şi cine, câtŭ de generoşĭ au fostŭ Românii din principate faţă cu Maghiarii, într'unŭ momentŭ când aceştia erau nenorociţĭ şi subjugaţĭ.

Sĕ asculte Ungurii celŭ puţinŭ vorbele aceluia, care le-a făcutŭ atâta bine, ale aceluia, care, de sigurŭ, când le-a adusŭ servicii aşa de marĭ într'unŭ timpŭ de rĕstrişte pentru naţiunea maghiară, nu a făcutŭ acésta pentru ca sĕ pérḑă, ci numai ca sĕ ajute causa maghiară, libertatea şi independenţa Ungariei.

D. Kogălniceanu îşĭ esprimă speranţa, că esilaţii de odinióră, astăḑĭ ajunşĭ la putere, nu vorŭ lipsi lealităţii maghiare. Maghiarii, carĭ se totŭ laudă cu „cavalerismulŭ“ naţiei lorŭ, sĕ dovedéscă măcarŭ acum o singură dată, că virusulŭ discompunĕtorŭ alŭ corupţiunei moderne jidovescĭ încă n'a pututŭ face sĕ putredéscă rădăcinile acestui cavalerismŭ, şi sĕ rĕspundă, celŭ puţinŭ pressa maghiară independentă, cu aceeaşĭ bunăvoinţă şi seriositate la interpelarea d-lui Kogălniceanu, cu care ea a fostŭ adresată guvernului şi naţiunei maghiare de către unŭ binefăcĕtorŭ şi partisanŭ alŭ ei în vremurĭ de rĕstrişte.

După ce vomŭ publica întregulŭ discursŭ alŭ d-lui Kogălniceanu şi rĕspunsulŭ ce i l'a datŭ d. ministru-preşedinte I. Brătianu, ne vomŭ da părerea şi noi la rĕndulŭ nostru despre cele ce ne privescŭ pe noi Românii asupriţĭ, urgisiţĭ şi prigoniţĭ.

Interpelarea d-lui M. Kogălniceanu.

(Şedinţa dela 11 Februariu a Camerei române.)

D. M. Kogălniceanu: D-lorŭ deputaţĭ, când în una din şedinţele, trecute după înţelegerea ce am avutŭ cu D. ministru-preşedinte pentru amânarea interpelărei mele, am avutŭ onórea a vĕ ḑice, că acéstă interpelare privea o causă de naţionalitate, de umanitate, am omisŭ a vĕ spune, că ea privea şi causa legalităţii. Acésta o facŭ astaḑĭ.

Şi din inecputŭ, D-lorŭ, declarŭ, că causa de legalitate şi de umanitate privesce specialŭ pe guvernulŭ ţĕrei mele; ér interpelarea mea ca cestiune de naţionalitate se adreşéză şi aci şi la Buda-Pesta, ea se adreseză şi guvernului românŭ, şi naţiunei române, şi guvernului maghiarŭ şi naţiunei maghiare.

Unii din D-vóstră se vorŭ mira póte, că eu dela tribuna ţĕrei mele adresezŭ o interpelare unui guvernŭ străinŭ; dér, D-lorŭ, de atâtea orĭ în Parlamentulŭ din Buda-Pesta s'au tratatŭ nu numai cestiunĭ privitóre în specialŭ pe România, dér şi însaşĭ causa românismului în generalŭ. Prin urmare, avemŭ şi noi dreptulŭ şi datoria sĕ tratămŭ odată în Parlamentulŭ din Bucurescĭ faţă în faţă cu vecinii noştri şi causa românismului.

Spre a accentua din începutŭ spiritulŭ, în care înţelegŭ a desvolta interpelaţiunea mea, declarŭ că sunt omŭ de ordine şi de autoritate, de mai multe orĭ ministru alŭ afacerilorŭ străine şi preşedinte de consiliu alŭ ţĕrii mele, înţelegŭ importanţa şi datoria pentru fiecare statŭ de a fi în bune relaţiunĭ cu celelalte state şi mai alesŭ cu vecinii noştri; asemenea recunoscŭ, că este o lege internaţională, pe care tóte naţiunile trebue sĕ o respecte, aceea de a nu deveni unŭ focarŭ de disordinĭ şi de comploturĭ cu scopŭ de a produce rescólă în celelalte state. Prin urmare, mai înainte declarŭ, că osêndescŭ cu desăvêrşire orĭ ce încercărĭ de agitaţiunĭ şi de rĕsvrătirĭ în contra Ungariei, uneltite în România fiă de Românii născuţĭ în ţera mea, orĭ de Românii născuţĭ afară de hotarĕle nóstre, fiă de străinĭ, fiă chiar de Românĭ! Recunoscŭ ca dreptŭ şi datoriă pentru guvernulŭ românŭ dreptulŭ şi datoria pentru a preveni şi a pedepsi orĭce mişcărĭ revoluţionare în contra statelorŭ străine cu care suntemŭ în pace! Singura deosebire între mine şi banca ministerială este în modulŭ de înfrânare alŭ acestorŭ uneltirĭ criminale. Vecinii noştri de peste Carpaţĭ nu-mĭ vorŭ voi rĕu, că eu mĕ adresezŭ la D-lorŭ: guvernŭ şi naţiune maghiară. Mai multŭ decâtŭ orĭ-care din ómenii de statŭ marĭ şi micĭ în acéstă ţeră eu am nu numai dreptulŭ, dér am şi datoria de a le adresa acéstă interpelare.

Nicĭodată n'am predicatŭ rĕsvrătirea, nicĭodată n'am provocatŭ cérta între Românĭ şi între Ungurĭ, nicĭ odată nu m'am amestecatŭ în certele din năuntru ale acestorŭ douĕ naţiunĭ, care în interesulŭ lorŭ reciprocŭ arŭ trebui sĕ trăiéscă alăturea una de alta în cea mai bună înţelegere. Şi mergŭ mai departe declarândŭ, că nicĭ directŭ nicĭ indirectŭ, am făcutŭ séu facŭ parte din irredentismulŭ românŭ, pentru că nu recunoscŭ ţĕrei mele *România* dreptulŭ de a revendica stăpânirea Transilvaniei; precum asemenea nu recunoscŭ Ungariei celŭ mai mic dreptŭ asupra României Eu nu aparţinŭ Daco-Romănismului, decâtŭ ca istoricŭ şi nu ca omŭ politicŭ! Ca Românŭ însĕ, şi mai alesŭ ca omŭ politicŭ, prin trecutulŭ meu, prin faptele mele privitóre la causa ungară, când acéstă causă era persecutată şi, potŭ ḑice, chiar perdută, am dreptulŭ şi datoria de a adresa dela tribuna ţĕrei mele acéstă interpelare guvernului din Buda-Pesta şi poporului maghiarŭ, şi mai alesŭ ómenilorŭ de statŭ, carĭ suntŭ astăḑĭ în capulŭ afacerilorŭ Ungariei! pentru că eu ia-m ajutatŭ, pentru că eu i-am sprijinitŭ când ei erau fugarĭ, când ei în exilŭ lucrau pentru renascerea Ungariei! pentru că eu ca primŭ-ministru alŭ aceluia, căruia ḑiua de astăḑĭ 11 Februariu readuce aminte nedrépta cădere, împreună lucrat'am la încheierea convenţiunilorŭ dintre Domnulŭ Cuza şi dintre capii guvernului naţionalŭ-ungarŭ şi care regula relaţiunile între România şi Ungaria, şi privitóre la Transilvania în deosebĭ.

Prin urmare, nu potŭ crede că exilaţii de odinióră astăḑĭ ajunşĭ la putere vorŭ scuipa asupra iscăliturei lorŭ din 1859 şi 1860, adică nu vorŭ lipsi lealităţei maghiare.

D-lorŭ, încă la 1868 pentru ânteiaşĭ dată m'am opritŭ câteva ḑile în Buda-Pesta. Omŭ politicŭ, am ţinutŭ sĕ visitezŭ parlamentulŭ Ungariei. Aşeḑêndu-mĕ într'o loje şi aruncândŭ-mĭ ochii asupra incintei Camerei, în care erau deputaţii, am recunoscutŭ mai mulţĭ din aceia, pe carĭ în 1859 şi 1860 i-am fostŭ scăpatŭ de strĕngŭ orĭ celŭ puţinŭ de puşcăriile regimului reacţionarŭ din Viena, care atuncĭ era întinsŭ peste tótă Ungaria! Intre aceştia am recunoscutŭ mai alesŭ duoi dintre emigraţii ungarĭ, pe carĭ şi onor. D. Nicu Catargiu şi alţĭ vechĭ cetăţenĭ bĕtrânĭ din Galaţĭ trebue sĕ-i cunóscă celŭ puţinŭ de nume. Erau Berzenczy, comitele Sĕcuilorŭ din timpulŭ lui Kossuth, şi deputatulŭ Vidasz!

D-lorŭ, eram primŭ-ministru alŭ Moldaviei în anulŭ 1860. Resbelulŭ se pregătea, ba chiar era în isbucnire între Francia, Italia şi Austria. Intr'o ḑi intră la mine uşierulŭ şi îmĭ spune, că duoi Ungurĭ voiau sĕ-mĭ vorbéscă. Era în luna lui Decemvre, pe unŭ gerŭ grozavŭ. Se deschise uşa şi vĕḑuiu intrândŭ duoi Ungurĭ, unulŭ de o statură înaltă şi celălaltŭ mai micŭ. Ei tremurau de frigŭ, pentru că nu aveau pe dênşii decâtŭ o atilă de postavŭ subţire. Erau cei menţionaţĭ mai susŭ, Sĕcuiulŭ Berzenczy şi Vidasz. I-am întrebatŭ, ce doreau dela mine şi îmĭ rĕspunseră, că veneau ca fugarĭ dela Galaţĭ, pentru că prefectulŭ de acolo Alexandru Cantacuzino, cunoscutŭ în generalŭ sub numele de Knéz, din ordinulŭ primitŭ dela Vodă-Cuza voia sĕ-i dea pe mâna consulatului austro-ungarŭ. I-am ascultatŭ cu interesŭ şi cu compătimire, cum în ţéra românéscă s'au ascultatŭ pururea glasulŭ exilaţilorŭ, i-am asiguratŭ că în ei ospitalitatea românéscă nu va fi lovită, şi în fine i-am învitatŭ sĕ stea, sĕ primeascĕ ceaiulŭ meu spre a se încălḑi, apoi le-am datŭ trăsura mea, le-am pusŭ la dispoşiţiune din blănile mele în contra frigului, şi le-am datŭ unŭ sauf-conduit, prin cara ordonam tuturorŭ autorităţilorŭ publice ale ţĕrei de a-le învoi şederea în România, ameninţândŭ pe acei ce ar cuteza sĕ asculte alte ordine afară de ale mele, ministru constituţionalŭ alŭ ţĕrei şi prin urmare, rĕspunḑĕtorŭ pentru paza ţĕrei şi în deosebĭ alŭ marei legĭ, a ospitalităţii române, arătândŭ că acei carĭ vorŭ contraveni actului de sauf-conduit vorŭ fi pedepsiţĭ ca pentru înaltă trădare comisă contra ţĕrei. (Aplause.)

Când dér fui ḑăritŭ în parlamentulŭ ungarŭ, Berzenczy şi Vidasz, urmaţĭ de unŭ mare numĕrŭ de deputaţĭ, intrară în lojea mea felicitându-mĕ de buna mea venire şi arătândŭ colegilorŭ sĕi purtarea mea din 1860! Berzenczy îmĭ adăogă, că elŭ pórtă încă sauf-conduitulŭ meu ca una din hârtiile sale cele mai preţióse. Deputatulŭ Vidasz şĭ-a arătatŭ recunoscinţa sa, pentru ospitalitatea şi protecţiunea ce a primitŭ în România, într'unŭ chipŭ mai practicŭ. Elŭ la orĭce ocasiune s'a arătatŭ simpaticŭ causei române. Lucru rarŭ, D-lorŭ, din partea unui Maghiar, când vedemŭ astăḑĭ duşmănia, care insuflă pe mai toţĭ Maghiarii în contra tuturorŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare din cuprinsulŭ ţĕrilorŭ aparţinĕndŭ Corónei St. Stefanŭ.

Mai am şi altŭ dreptŭ şi altă datoriă de a mĕ adresa către guvernulŭ şi către naţiunea maghiară. V'am spusŭ, că în 1860 resbelulŭ între Francia şi Italia şi între Austria era la uşă. Patrioţii Ungurĭ şi cei din năuntru şi cei exilaţĭ vedeau în acestŭ resbelŭ emanciparea Ungariei. Cuza-Vodă şi cu guvernele lui din Bucurescĭ şi din Iaşĭ ajutară multŭ mişcărei ungurescĭ. Afară de tabĕra dela Florescĭ, care deturnă de pe câmpulŭ de bătaiă o armată întrégă austriacă, Cuza-Vodă primì sĕ lase a se introduce în România însemnate transpórte de arme, destinate mişcărei revoluţionare din Ungaria. Ca ministru alŭ lui Vodă-Cuza, am participatŭ la învoirea dată pentru intrarea acestorŭ arme. Antêiulŭ transport era de 30,000 puscĭ, alŭ doilea transportŭ era şi mai mare! Erau şi tunurĭ date de Napoleon şi de Victorŭ Emanoelŭ. Insĕ Ungurii însărcinaţĭ cu aducerea lorŭ au fostŭ indiscreţĭ, astfelŭ Rusia, Anglia, Turcia şi mai alesŭ Austria aflară despre alŭ doilea transportŭ sositŭ la Galaţĭ. Unŭ vaporŭ de resbelŭ austriacŭ şi alte vapóre turcescĭ se puseră între ţĕrmulŭ nostru şi între corăbiile de sub drapelulŭ italianŭ, care veniseră cu armele şi opriră descărcarea lorŭ. Cu tóte cererile, am refusatŭ de a preda aceste arme. Numai după solemna promisiune dată sub parola de onóre de Sir Henri Bulver, ambasadorulŭ Marei-Britanii la Constantinopolŭ,

că armele se vorŭ înapoia în porturile Italiei de unde plecaseră, Vodă-Cuza şi guvernulŭ sĕu consimţĭ la înapoiarea lorŭ. Insĕ Sir Henri Bulver nu se ţinŭ de cuvêntŭ; armele fură predate Turciei, care în adevĕrŭ consimţi în fine deşi târdiu ale înapoia Italiei.

In faţa lipsei de cuvêntŭ alŭ ambasadorului engles Vodă-Cuza nu tăcŭ. Elŭ protestă formalŭ. Atuncĭ, Sir Henri Bulver se recunoscŭ greşitŭ, dér adăogă aceste cuvinte către agentulŭ nostru din Constantinopolŭ, nemuritorulŭ C. Negri, pe care naţiunile cele micĭ nu trebue sĕ le uite nicĭodată în faţa promisiunilorŭ naţiunilorŭ celorŭ marĭ: »da! am lipsitŭ angagiamentului luatŭ, dér acésta am făcut'o din ordinulŭ guvernului meu, prin urmare, décă Vodă-Cuza este ofensatŭ prin neţinerea cuvêntului meu sĕ declare resbelŭ Majestăţei Sale Britanice“. Aceste spuse ale mele constitue o pagină a istoriei nóstre şi din care voiu deduce conclusiunile ce 'mĭ suntŭ necesarii în interpelarea mea.

Totŭ în acelaşŭ timpŭ, preşedintele guvernului naţionalŭ ungarŭ Kossuth, marele Prometeu alŭ Ungariei, trata cu Cavour pentru formarea unei legiunĭ cât de numerósă de Ungurĭ, care sĕ coopereze cu armata italiană în contra Austriei pe lângă însaşĭ revoluţionarea Ungariei şi Transilvaniei.

Avisatŭ de acestea, guvernulŭ Austriei 'şĭ închise ermeticŭ graniţele prin unŭ îndoitŭ cordonŭ pentru a opri emigrarea Maghiarilorŭ tinerĭ, carĭ voiau a se înrola în legiunea ungară. Singura fruntariă, prin care se putea străbate, cu tóte mĕsurile luate de autorităţile austriace, era frontiera de pe Carpaţĭ, faţă cu România.

In adevĕrŭ pe lângă greutatea de a păzi o frontieră atâtŭ de întinsă şi de variată, pe lângă simpatiele, ce causa ungară avea in România, apoi patrioţilorŭ ungurĭ mai le veneau în ajutorŭ însuşĭ autorităţile vamale şi însuşĭ autorităţile militare de graniţe, care deşi supuse guvernului austriacŭ, totuşĭ erau în cea mai mare parte de Maghiarĭ, şi însuşĭ aceştia conduceau pe junii emigraţĭ până la fruntariele române, arĕtându-le căile şi prevenindu'i în contra orĭce pericole până la intrare în România. Astfelŭ numai în Moldova au fostŭ intratŭ peste 4000 de Ungurĭ.

Agentulŭ Austriei din Iaşĭ, baronulŭ Goedel de Lanoie 'mĭ a adresatŭ atuncĭ, după multe conversaţiunĭ verbale, o notă ameninţătóre făcêndu-ne rĕspundĕtorĭ, pentru că autorităţile nóstre luau din mâna autorităţilorŭ austriace pe tinerii Maghiarĭ şi le dau ospitalitate în România.

Pentru istoriă, d-lorŭ, vĕ voiu spune că acea notă pórtă data de 7 (19) Octombre 1860. O a doua notă cu data de 21 Noemvre (3 Decembre) făcea pe guvernulŭ românŭ rĕspundĕtorŭ şi pentru intrarea armelorŭ francese şi italiene în România. Şi în sfârşitŭ a treia notă cu data 26 Noembre (8 Decembre) repetă pe celelalte. Totŭ pentru istoriă, domnilorŭ mei, nu pentru a mĕ lăuda, vĕ voiu spune rĕspunsulŭ ministerului din Iaşĭ la aceste ameninţărĭ.

Guvernulŭ slabŭ alŭ Moldovei a rĕspunsŭ, că departe de a se face rĕspundĕtorŭ de intrarea Ungurilorŭ în ţéră, carĭ ne sileau pe noi sĕ facemŭ enorme cheltuelĭ pentru întărirea fruntarielorŭ române, pentru sporirea numĕrului agenţilorŭ poliţienescĭ prin oraşe, noi făcémŭ rĕspundĕtóre pe autorităţile austriace, care înlesneau emigrarea Ungurilorŭ şi ne siléu la cheltuelĭ ce nu trebuia sĕ ne privéscă ca nefăcute în interesulŭ nostru. Nota mea se află tipărită în analele diplomatice din anulŭ 1860 séu 1861, nu 'mĭ aducŭ aminte.

Vĕdêndŭ Austria, că nu putea dobêndi nimicŭ dela guvernulŭ românŭ, s'a adresatŭ la alte puterĭ, şi în curêndŭ ne-amŭ vĕdutŭ asediaţĭ de note din tóte părţile, şi mai alesŭ dela puterile Nordului, ameninţândŭ România chiar cu ocupaţiune, décă vomŭ cuteza a înlesni rescularea Ungariei şi Transilvaniei, prin simpla învoire a patrioţilorŭ ungurĭ de a se concentra în România. Ministerulŭ din Bucurescĭ, care a urmatŭ ministerulŭ d-lui Ionŭ Brătianu, nu avŭ curagiulŭ de a resiste. Elŭ începŭ a înapoia pe tinerii ungurĭ, parte înapoi peste Carpaţĭ, parte peste Dunăre, parte a'i da în mâna autorităţei vamale austriace.

Domnulŭ Cuza ameninţatŭ, îngrijatŭ de pericolulŭ ocupării ţĕrei şi găsindŭ resistenţă în ministerulŭ meu, s'a adresatŭ directŭ cu ordinŭ la prefectŭ. Acelŭ din Galaţĭ, cât p'aci era sĕ dea 20 tinerĭ pe mâna consulatului austriacŭ.

Ear am aflatŭ la timpŭ şi ear am opritŭ acéstă călcare a ospitalităţii.

Acestea nu suntŭ lucrurĭ născocite, suntŭ tóte de notorietate publică; suntŭ cunoscute însuşĭ Ungurilorŭ de pe timpulŭ din 1860, şi suntŭ mărturisite de însuşĭ marele patriotŭ maghiarŭ *Kossuth* în memoriele sale.

Atuncea Vodă-Cuza a venitŭ în Iaşĭ, ca sĕ dobóre împotrivirea mea séu la casŭ contrarŭ sĕ 'şĭ schimbe ministerulŭ; se arestase şi se dase în judecată mitropolitulŭ pentru mituirea patrahirului şi recurgere la străinĭ. Camera vrea numai decâtŭ sĕ secvestreze averea lui Vogoride, spre a se imita ceea ce se făcuse în Ţéra Românéscă, unde se sechestrase averea lui Ştirbeiu séu a lui Alexandru Ghica, nu'mĭ aducŭ bine aminte. Eu m'am împotrivitŭ acestui secvestru votatŭ de Cameră cu unŭ votŭ de majoritate. Tóte aceste au servitŭ de pretecstŭ demisionărei mele. In faptŭ însĕ retragerea mea dela guvernŭ a fostŭ concursulŭ ce am datŭ causei ungare în totŭ timpulŭ câtŭ am statŭ la putere. La Bacău, Romanŭ şi Galaţĭ, acolo se concentraseră încă cu deosebire Ungurii, acolo ei se pregăteau până la desgheţulŭ Dunărei pentru formarea legiunii. Mulţĭ din ei erau fără mijlóce, le afectasemŭ dér câte unŭ francŭ pe ḑi fiecăruia. Acésta s'a găsitŭ rĕu; şi pe lângă cele de mai susŭ mi se imputa şi aceste cheltuelĭ făcute cu Ungurii, şi dér mĕ hotărĭi sĕ 'mĭ dau demisiunea.

Étă, d-lorŭ, ce ḑice Klapca, care era în Iaşĭ venitŭ spre a încheia cu Vodă-Cuza o nouă convenţiune, étă ce ḑice elŭ în raportulŭ sĕu către Kossuth, raportŭ care pórtă data din 16 Februarie 1861:

»In principate, afacerea nóstră din nou a luatŭ o turnură nefavorabilă. Ministerulŭ Kogălniceanu a fostŭ silitŭ sĕ se retragă dela putere, făcêndŭ locŭ unui ministerŭ unde figuréză Hurmuzachi care e cunoscutŭ în deobşte ca unŭ partisanŭ alŭ Austriei, şi care a fostŭ totdéuna pe faţă în contra ministerului dinainte, care da nenorociţilorŭ Maghiarĭ adunaţĭ în Valea-Siretului, câte trei lei vechĭ ajutorŭ pe ḑi.«

Prin urmare, d-lorŭ, vedeţĭ că eu am dreptulŭ sĕ mĕ punŭ în faţa naţiunei maghiare ca partisanŭ alŭ ei. D-vóstre póte veţĭ vedé în purtarea mea o politică anti-românéscă, căcĭ veţĭ ḑice: cum se póte ca unŭ ministru românŭ sĕ fi fostŭ partisanulŭ Ungurilorŭ, mai alesŭ în apropiere de a. 1848! Daţi-mĭ voiă sĕ vĕ spun şi sĕ vĕ arĕt ce felŭ de partisanŭ alŭ Ungurilorŭ am fostŭ şi sunt. Am fostŭ partisanulŭ lorŭ, d-lorŭ, tocmai pentru ca sĕ facŭ *sĕ rĕmână Transilvania cum a făcut'o Dumneḑeu* şi cum a recunoscut'o însuşĭ marele rege alŭ Ungariei Sântul Ştefanŭ că trebue sĕ fiă: o ţéră poliglotă, *o ţéră care sĕ fiă trăsătura de unire între naţiunea maghiară şi între naţiunea română.*

Pentru Românĭ, Transilvania este légănulŭ naţionalităţei nóstre, este bascina, este matca din care au eşitŭ roiurile române, carĭ trecêndŭ dincoa de Carpaţĭ au fundatŭ statele lui Radu-Negru şi alŭ lui Bogdan-Dragoşŭ, astăḑĭ regatulŭ liberŭ şi independentŭ alŭ României, dér care are în dosulŭ ei dreptŭ ḑidŭ de apĕrare naţionalitatea română de peste Carpaţĭ, naţionalitate, care décă se va extermina în Transilvania, va compromite şi în România scumpa nóstră naţionalitate. (Aplause.)

D-lorŭ, cum v'amŭ spusŭ, nu puteau Ungurii sĕ ia parte la luptă alăturĭ cu armata italiană, decâtŭ trecêndŭ prin România, fiindcă numai prin frontiera d'alungulŭ Carpaţilorŭ putea sĕ se întreţină o comunicaţiune uşóră între emigraţĭ şi patrioţii maghiarĭ din afară şi din lăuntru, fiindcă numai prin sprijinulŭ guvernului românŭ putea sĕ se înlesnéscă isbucnirea revoluţiunei ungare.

Alexandru-Cuza-Vodă primi a se înţelege cu Ungurii în acéstă privinţă. Insĕ ca condiţiune *sine qua non* puse înţelegerea pentru asigurarea existenţei şi drepturilorŭ naţionalităţei române în Transilvania. Acésta a fostŭ şi ânteia şi ultima condiţiune a ministerului din Moldova; căcĭ acolo s'a tratatŭ mai multŭ încheiarea convenţiunilorŭ între România şi între guvernatorulŭ Ungariei, titlu ce păstra Kossuth şi după retragerea sa dela putere.

In ţéra Românéscă tratările s'au condusŭ pe câtŭ sciu, în deafară de schimbările dese ale ministerului, directŭ de Vodă-Cuza prin mijlocirea d-lui Ionŭ Bălăceanu, acreditatŭ lângă marele ministru alŭ Italiei, Cavour. In Moldova afacerea s'a tratatŭ cu Klapca şi Tölöki şi prin corespondenţă chiarŭ cu Kossuth.

Eu, d-lorŭ, nu desesperŭ că odată au sĕ iasă la ivélă actele diplomatice ale lui Vodă-Cuza, sustrase arhivelorŭ statului dela 1866; atuncĭ se va vedé că cu tóte greşelile sale, acestŭ Domnŭ a avutŭ o inimă, care simţea românesce, o inteligenţă şi o voinţă lucrândŭ românesce.

Daţi-mĭ voe, d-lorŭ, sĕ vĕ dau pe scurtŭ cetire de convenţiunile încheiate în acelŭ timpŭ cu patrioţii ungurĭ. Acésta o facŭ mulţămită lui Kossuth, carele deşi după ce au trecutŭ nevoile, după ce statulŭ ungarŭ şĭ-a redobânditŭ individualitatea patriei şĭ-a schimbatŭ opiniunea şi a redevenitŭ duşmanulŭ Românilorŭ, cu tóte acestea totuşĭ a publicatŭ tus-trele convenţiunile încheiate cu Cuza-Vodă. (Va urma.)

Broşura d-lui Mocsary.

(A Közmüvelödési egyletek és a nemzetiségi kérdés. Irta X. Y. Budapest, Kókai Lajos, 1886.)

(Urmare.)

Ministrulŭ *Trefort*, în enciclica sa, adresată alegĕtorilorŭ sĕi din Pojonŭ, a ḑisŭ că la noi se arată *semnele disoluţiunii statului.* Mare vorbă! A produsŭ unŭ efectŭ sguduitorŭ, deşi noi nu suntemŭ obicĭnuiţĭ a lua în seriosŭ limbutele declaraţiunĭ ale d-lui ministru, dér şi elŭ 'şĭ-a datŭ ostenéla a slăbi imediatŭ acestŭ cuvêntŭ ce i-a scăpatŭ din gură. Elŭ n'a pututŭ înţelege altceva sub semnulŭ acestei disoluţiunĭ, decâtŭ amintitele mişcărĭ de naţionalitate.

In scrisórea amintită citéză elŭ adecă multe şi în adevĕrŭ marĭ rele, elŭ ḑice, că noi n'amŭ avé nicĭ unŭ simţŭ nicĭ pentru industriă, nicĭ pentru sciinţă, adecă elŭ înfăţişéză nobilulŭ poporŭ maghiarŭ ca o naţiune aprópe nefolositóre (şi acésta părere plină de dragoste ne aduce aminte fórte multŭ de declaraţiunile făcute mai demultŭ în »Pester Lloyd“); dér tóte acestea, precum şi aceea, că suntemŭ săracĭ (şi la acésta după părerea lui érăşĭ suntemŭ noi vinovaţĭ), n'ar fi nicĭ unŭ rĕu, décă nu s'arŭ arăta semnele disoluţiunii statului, cu alte cuvinte, décă n'arŭ esista acele rele din partea naţionalităţilorŭ. Da, acum începe şi elŭ a le observa, dér în adevĕrŭ, că nu s'a gânditŭ la ele atuncĭ, când a făcutŭ sĕ se voteze legea asupra instrucţiunei generale a limbei maghiare, a pusŭ sĕ se voteze *negreşitŭ nu din entusiasmŭ pentru naţiunea maghiară*, pe care elŭ, vedemŭ noi bine, o strînge la peptŭ cu atâta dragoste, ci de aceea *fiindŭ că elŭ vede în maghiarisare unŭ mijlocŭ eficace de centralisare.* Atuncĭ ar fi trebuitŭ sĕ se gândéscă, că *nu e bine sĕ se jóce cineva cu foculŭ.*

Ingrijitóre suntŭ fără 'ndoială acele raporturĭ ale naţionalităţilorŭ, dér trebue sĕ cădemŭ la învoială tocmai cu aceste rele, fiindŭ că nu stă în puterea nóstră d'a face sĕ dispară de pe faţa pămêntului naţionalităţile. A trăi cu ele fără 'ndoială că nu este o problemă mică şi anume cu atâtŭ mai multŭ, fiindŭ că noi suntemŭ obligaţĭ a afla modulŭ învoelii şi a-lŭ esecuta consecventŭ şi înţelepţesce, deórece raporturĭ ca la noi nu esistă nicăerĭ şi prin urmare nu putemŭ învĕţa dela alţii, cum trebue sĕ le tractămŭ acelea. Noi nicĭ n'amŭ simţitŭ aceste rele, câtŭ timpŭ numai classa nobilă a posedatŭ o ponderositate între cetăţenii patriei, câtă vreme limba latină a fostŭ limba statului; dér a fostŭ cu neputinţă a susţiné privilegiile nobililorŭ şi limba latină, şi de când s'a întrodusŭ egalitatea de dreptu şi a începutŭ sĕ se lăţéscă cultura generală, susţinerea şi desvoltarea naţionalităţii apărŭ tocmai ca unŭ lucru aparţinĕtorŭ în cerculŭ de dreptŭ alŭ libertăţii personale. A schimba noua situaţiune creată prin acésta, nu stă nicĭ în puterea statului, nicĭ în puterea societăţii.

In nicĭ unŭ statŭ nu găsimŭ o stare a lucrurilorŭ analogă cu a nóstră. Rusia séu Germania, fiă cu dreptŭ şi cu cuviinţă, séu fără acestea, dér totdéuna fără periculŭ póte procede după placŭ cu naţionalităţile lorŭ; Elveţia nu ni-o putemŭ lua ca modelŭ, căcĭ ţéra nóstră nu constă din cantóne, nu este o ţéră mică şi nu e întocmită pe o basă neutrală, internaţională, ci durere, e avisată a purta rĕsbóie; vecina Austriă nu e unŭ statŭ compactŭ cum suntemŭ noi, în singuraticele ei provincii potŭ fi mai înăsprite frecările naţionale, ele însĕ nu au ponderositatea celorŭ dela noi. Situaţiunea nóstră este alta decum e dealtmintrelea pretutindenea. După mĕsura acestei situaţiunĭ trebue noi înşi-ne sĕ aflămŭ modus vivendi cu naţionalităţile, noi înşi-ne trebue sĕ determinămŭ o deosebită politică de naţionalitate.

Pentru convieţuirea pacĭnică séu celŭ puţinŭ pentru a face putinciósă simpla esistenţă unii lângă alţii, chiar de n'ar fi în fericire neturburată, unŭ mijlocŭ e acela pe care noi ageriţĭ prin învĕţăturile sistemului absolutŭ, l'am primitŭ la începutulŭ aerei celei nouĕ constituţionale şi care a obţinutŭ încoronarea s'a în legea de naţionalitate din 1868. Alŭ doile (?) este acela care, precum se pare, vrea sĕ-lŭ întroducă acum celŭ mai nou curentŭ şovinisticŭ: *maghiarisarea generală. Da, acésta şi nimicŭ mai puţinŭ are de gândŭ în acestŭ momentŭ opiniunea publică şi acéstă însemnătate are mişcarea reuniunilorŭ de cultură.*

Eu sunt gata a renunţa la aceea, d'a voi sĕ convingŭ pe cei ce mergŭ cu acéstă direcţiune séu suntŭ terêţĭ cu ea, că aceste planurĭ suntŭ nisce gărgăunĭ şi neesecutabile, dér cu tóte astea fiă-mĭ permisŭ a cere la unŭ lucru unŭ rĕspunsŭ seriosŭ şi sincerŭ. Şi acestŭ unulŭ e: Crede cine-va, că resolvarea cestiunii naţionalităţilorŭ s'ar putea resolva în scurtŭ timpŭ pe calea maghiarisării generale? Nu-i vorbă, am auḑitŭ şi astfelŭ de vorbirĭ, că în timpŭ de ḑece anĭ se póte maghiarisa ţéra întrégă. Bine, fiă în ḑece anĭ; dér fie-care este convinsŭ în interiorulŭ sĕu despre aceea, că aceştĭ ḑece anĭ ni suntŭ asiguraţĭ pentru noi? *Şi décă înainte de espirarea acestorŭ ḑece anĭ bate ora,* despre care Kossuth vorbesce atâtŭ de elocventŭ, şi décă acéstă oră ne găsesce în cea mai mare înferbinţélă a luptei ce amŭ provocat'o noi cu maghiarisarea, ce sĕ facemŭ atuncĭ, pentru ca sĕ mântuimŭ patria? Căcĭ crede óre cine-va, că naţionalităţile ar suferi în linişte, ca nimicirea lorŭ cu mijlóce sociale şi de statŭ sĕ se pună în lucrare cu atâta putere? „Cu mână de ferŭ le vomŭ ţinea îngenunchiate, décă e nevoiă — se ḑice — dér cum, *décă acéstă mână de ferŭ capĕtă în acestŭ timpŭ altceva de lucru?* Naţionalităţile liberate odată de acéstă mână, nu vorŭ deveni cu atâtŭ mai periculóse? Stavilele cestiunii orientale s'au

ridicatŭ; *noi n'audimŭ, se pare, nicĭ ḑece minute înaintea nóstră, necum ḑece anĭ.* (Va urma.)

SCIRILE ḐILEI.

Intrunirile literare se vorŭ continua în postulŭ Pascilorŭ, și se vorŭ ţinea ca și până acum în fiecare Joi seara la 7 ore în sala gimnasiului românŭ din locŭ. *Joi* în 27 Febr. st. v. părintele V. Voina va vorbi: *„Despre caracterulŭ femeescŭ.“ Joi* în 6 Martie st. v. D-lŭ prf. L. Nastasi: *»Fenomenele, ce resultă din rotaţiunea pământului în jurulŭ osiei sale și în jurulŭ sórelui« Joi* 13 Martie st. v. D-l. St. Bobancu: *„Slavii din sudŭ«* studiu socialŭ. *Joi 20* Martie st. v. D-l. N. P. Petrescu: *„Natura și folosulŭ societăţilorŭ de asigurare.“ Joi* 27 Martie st. v. D-l. prf. I. Ilasievicĭ: *„Despre originea și desvoltarea pământului.“ Joi* 3 Aprilie st. v. D-l prf. I. Socacĭ: *„Socialismulŭ modernŭ séu Internaţionala roșie.“*

—x—

După o statistică a ministerului de interne ungurescŭ, în anulŭ 1885, 675 de individĭ *şĭ-au maghiarisatŭ numele,* dintre carĭ 340 jidanĭ, 225 rom. cat., 42 luteranĭ, 22 reformaţĭ, 9 gr. or. și 7 gr. cat. Ceştĭ din urmă suntŭ Rutenĭ

—x—

„Ellenzek« în aiurările sale vorbesce că în *scólele române* din *Săcuime* astfelŭ de „stărĭ asiatice“ s ntŭ, încâtŭ nu numai că nu aflĭ(?) unŭ abecedarŭ maghiarŭ, ci învĕţătorii nu vorbescŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ unguresce și nicĭ n'au vr'o calificaţiune din limba maghiară; aicea așadér va avea ierenŭ »Kulturegyletulŭ“, ca sĕ înfiinţeze şcolĭ maghiare și astfelŭ sĕ sădéscă în inimile băeţilorŭ »spirtŭ patrioticŭ« și în urmă „spiritŭ maghiarŭ«. — Românii n'au nevoiă de „spiritulŭ patrioticŭ“ alŭ jupânilorŭ dela »Ellenzek‘ și dela „Kulturegylet“, necum de »spiritŭ maghiarŭ«.

—x—

D. inginerŭ *N. Făgărășanu* din Bucurescĭ și d. *C. C. Datculescu,* redactorulŭ „Gazetei Sătenului“ din Rîmnicu-Săratŭ, au fostŭ în ḑilele acestea în Brașovŭ, asistândŭ la cununia d-lui inginerŭ *Lazarŭ.*

—x—

La *şcóla de moşitŭ* din *Seghedinŭ* se facŭ înscrierile pentru viitorulŭ cursŭ de învĕţămêntŭ maghiaro-germanŭ până la 10 Martie n Pentru admitere se cere: etatea de 20—40 anĭ, certificatŭ de moralitate și sănĕtate, cunoscinţa cetirei și scrierei.

—x—

In comuna *Csermŏ* s'a alesŭ *jude comunalŭ* israelitulŭ Iacob *Schreyer.* Étă unŭ elementŭ de întărire a „ideii de statŭ maghiarŭ.“

—x—

Ḑiarele din Bucurescĭ aducŭ trista scire, că *Constantinŭ Aricescu* a încetatŭ din viaţă. Corpulŭ sĕu a fostŭ pornitŭ spre Câmpu-Lungŭ, unde va fi înmormêntatŭ. Constantinŭ Aricescu e unulŭ din bĕtrânii ţĕrei, carĭ au lucratŭ cu mai multă străduinţă pentru luminarea poporului. In sfera lui de activitate era neobositŭ. In timpulŭ din urmă, Constantinŭ Aricescu luase direcţiunea internatului liceului Matei-Basarabŭ. Regrete unanime însoţescŭ la mormêntŭ pe Constantinŭ Aricescu, ale cărui scrierĭ suntŭ pline de morală și învĕţătură.

—x—

Mercurĭ, *delegaţii* sêrbŭ, turcŭ, și bulgarŭ, veselĭ că au semnatŭ pacea, au prânḑitŭ la ministrulŭ de esterne românŭ d. *Ferechide,* la care fuseseră învitaţĭ și alţĭ diplomaţĭ. „Românulŭ‘ spune, că s'a beutŭ vinulŭ păcii, ridicându-se toastulŭ confederaţiunei balcanice.

—x—

In ḑilele trecute s'a întêmplatŭ, scrie „Curierulŭ Balaşanŭ,« sĕ fiă de strajă la unŭ pichetŭ de pe malulŭ *Prutului,* situatŭ în marginea unei pădurĭ, treĭ soldaţĭ Dorobanţĭ și unŭ caporalŭ, toţĭ de naţionalitate israelită. Când însĕ oficerii inspectară schimbulŭ acestorŭ soldaţĭ cu ceĭ ce fuseră mai nainte, și voindŭ sĕ plece dela pichetŭ, caporalulŭ uitândŭ disciplina și rolulŭ de soldatŭ, se adresă repede și tremurândŭ către superiorŭ cu următórele cuvinte: *»Mi rogŭ chiconașule, cum ni lăsaţĭ pi noi singhirĭ în mijloculŭ pudurei fără nicĭ unŭ creștinŭ?«*

—x—

Din *România* va sosi în curêndŭ în *Ardealŭ* o comisiune, însărcinată fiindŭ *sĕ cumpere caĭ pentru armata română.*

—x—

»Românulŭ“ află, că d. locot. colonelŭ D. *Papazoglu* în urma escursiunilorŭ ce a făcutŭ acum în urmă prin ţĕră, ar fi datŭ de o monedă fórte vechiă patrunghiulară de bronzŭ, scrisă pe amêndouĕ părţile cu litere grecescĭ, care are data din a patruḑecea olimpiadă, adică 620 anĭ înaintea erei creştine. Acéstă monedă, numită **Uncia**, se crede a fi monedă dacă.

—x—

La ministerulŭ de rĕsboiu din *România* se lucréză pentru întocmirea a 16 *ambulanţe rurale militare,* care vorŭ începe sĕ funcţioneze dela 1 Maiu viitorŭ. Fiăcare din aceste 16 ambulanţe este destinată a funcţiona în câte 2 judeţe, în fiă-care câte douĕ lunĭ, dândŭ ajutorŭ ţĕranilorŭ bolnavĭ.

—x—

Procesulŭ Starcevicĭ-Grzanicĭ, intentatŭ acestora pentru că au ghiontuitŭ pe Banulŭ în dietă, s'a pertractatŭ în a doua instanţă la 1 Martie n. în *Agramŭ.* Senatulŭ a pronunţatŭ următórea sentinţă: Caséză sentinţa primei instanţe, prin care lui Starcevicĭ i se lua dreptulŭ d'a mai profesa advocatura și i se anula diploma de doctorŭ, recunósce pe Starcevicĭ și Grzanicĭ vinovaţĭ numai pentru încercare de escese şi'i condamnă, socotindu-se și arestulŭ preventivŭ din ḑiua publicării sentinţei primei instanţe, la unŭ arestŭ de cincĭ lunĭ. Sentinţa a produsŭ mulţămire în cercurile partidei starceviciane și condamnaţii au primitŭ în cursulŭ ḑilei numerόse felicitărĭ.

Deputatulŭ Herman şi Românii din Maramurĕşŭ.

In şedinţa dela 3 Martie a dietei ungare deputatulŭ Otto Herman (profesorŭ de universitate) interpeléză guvernulŭ cu privire la »stările deplorabile« din Maramurĕşŭ. După ce ḑice, că acéstă interpelare n'o face din interesŭ personalŭ séu politicŭ séu de partidă, ci o face numai ca sĕ fiă dreptate »ut fiat justitia« urméză astfelŭ:

»Cine urmăresce cu băgare de sémă evenimentele îşĭ va aduce aminte, că comitatulŭ Maramurĕşului a avutŭ deputaţiĭ sĕĭ în Sibiiu, în 1881 la congresulŭ românescŭ, alŭ cărui memorialŭ ilŭ am în mână şi care memorialŭ conţine unŭ programŭ, alŭ căruĭ punctŭ ântêiu agitéză contra legilorŭ cardinale şi contra legăturei organice a Ungariei, ḑicêndŭ, că Transilvania sĕ se separe de Ungaria. In celelalte punctur ale acestui programŭ se pretinde ca limba valahă sĕ fiă obligătóre în administraţiune, justiţiă și instrucţiune. Acestŭ programŭ — ilŭ accentuezŭ deosebitŭ, onorată cameră — s'a primitŭ cu unanimitate; şi dintre 153 deputaţĭ adunaţĭ acolo nicĭ unulŭ n'a vorbitŭ contra.

Amŭ ajunsŭ, onorată cameră, că în Sigetulŭ Marmaţiei aşa numita *reuniunea română pentru sprijinirea teatrului sĕ ţină a adunare demonstrativă;* amŭ ajunsŭ ca în scólele din comitatulŭ Maramurĕşului sĕ fiă de lipsă a se confisca manualele de scólă inimice statului, charte geografice antipatriotice; amŭ ajunsŭ, onorată cameră, aşa departe încâtŭ cu ocasiunea alegerei trecute la unŭ banchetŭ ântêiulŭ toastŭ sĕ se rostéscă nu pentru regele constituţionalŭ alŭ Ungariei, ci pentru Carolŭ regele României. (Sgomotŭ) Şi amŭ ajunsŭ până acolo, onorată cameră, şi acésta nu este o afirmare, ci depositiunea sub jurămêntŭ a unui martorŭ — amŭ ajunsŭ până acolo, că candidatulŭ Maghiarilorŭ, nu alŭ oposiţiunei, ci alŭ guvernului — a fostŭ numitŭ: *câne maghiarŭ.* (Sgomotŭ mare.)« — Mai departe se încércă a vorbi de neajunsurile şi sĕrăcia ţĕranilorŭ, şi le aruncă tóte în spinarea viceşpanului comitatului Maramurĕşŭ despre care susţine, că comite multe ilegalităţĭ. Mai departe vorbesce despre bogăţia viceşpanului *Mihálka,* care sĕ fi provenitŭ din vinderea pe sub mână a pădurilorŭ, şi în sfêrşitŭ întrébă pe guvernŭ, cĕ ce mĕsurĭ are de gândŭ sĕ ia contra acestorŭ ilegalităţĭ?

D'ale Carnevalului.

Braşovŭ 22 Februariu.

Carnevalŭ lungŭ, petrecerĭ scurte!

A trecutŭ şi elŭ ca tóte 'n lume, a trecutŭ de astă dată fără multă gălăgiă lăsândŭ în urma sa nu atâtŭ suvenirĭ plăcute câtŭ mai multŭ impresiunĭ şi reminiscenţe sarbede de salóne góle, de toalete diferite în colorile cele mai economice şi de ochĭ mai multŭ critisătorĭ decâtŭ veselĭ. Incepêndŭ dela matróna cea mai insuflătóre de respectŭ până la fetişóra, care pentru prima óră s'a vĕḑutŭ în rochiă lungă şi dela celŭ mai venerabilŭ bĕtrânŭ, care numai de zorŭ şi de nevoe ia parte la câte o petrecere, până la tinĕrulŭ, care s'a gânditŭ celŭ puţinŭ cu douĕ sĕptĕmânĭ mai nainte la ghetele de lacŭ ce-o sĕ le încalţe, nu vedeai pe buzele invitaţilorŭ şi neinvitaţilorŭ jupânului Carnevalŭ, — care sĕ desparte de noi, — decâtŭ unŭ surîs convenţionalŭ, amŭ puté ḑice diplomaticŭ, care vré sĕ ḑică: ne petrecemŭ pentru că aşa cere bontonulŭ, dér nu pentru că ne-ar trage inima. Grele vremurĭ se cunoscŭ nu numai pe uşile prăvăliilorŭ, pe carĭ nu le-a îmbulḑitŭ în érna acéstă decâtŭ vêntulŭ şi frigulŭ, ci póte mai multŭ în salele frumosŭ iluminate cu gasŭ scumpŭ aerianŭ dela Redută şi dela Nr. 1.

Lume întórsă, acum s'a treḑitŭ şi oraşulŭ nostru sĕ introducă statute rigurose, sĕ prescrie ca petrecerile în localurile publice sĕ nu dureze fără licenţă decâtŭ numai până la 3 óre din nópte, când óspeţii nu mai au banĭ de cheltuială nicĭ până la 11 óre, ér birtaşii nu-şĭ mai potŭ credita nicĭ măcarŭ luminaţia până la 3 óre diminéţă; acum s'a treḑitŭ sĕ introducă veḑĭ dómne uniformă pentru bieţii hamalĭ şi sĕ le impue şi taxe, când numai au nimicŭ de căratŭ şi când trebue sĕ se gândéscă a se căra ei înşişĭ de aci, neavêndŭ cu ce sĕ mai trăiască. Unde suntŭ acele vremurĭ, când hamalii noştrii duceau cu rude în ciubare pe cuconiţe la balŭ? Atuncĭ mai puteau şi ei sĕ trăiască, dér acum le ia totŭ câştigulŭ tăgăduşii eştia de birjarĭ... şi pavagiulŭ, care e încă prea bunŭ pentru lumea galantă pedestră. Ḑeu nu scimŭ ce-o se lase în ḑiua de mâne mai întâiu bieţii Scheienĭ: dulcele orĭ amarulŭ — n'ar mai fi fostŭ pomană de elŭ!

Sĕ ne întórcemŭ însĕ la ce ne-amŭ propusŭ, a vorbi despre petrecerile nóstre românescĭ din érna acésta. Cu care sĕ începemŭ? Fiind că trăimŭ sub zodia raculuĭ sĕ începemŭ cu »convenirea colegială« dela 31 Decemvre a anului trecutŭ. Convenirea din séra de Sân-Văsii a fostŭ de totŭ bine cercetată, dér credemŭ, că acésta este a se mulţumĭ anului 1885, care orĭ cum o fi fostŭ, dér a fostŭ anŭ cu „convenţia“, nu ca anulŭ 1886, care cine scie ce ne va aduce şi ce felŭ de »convenţiă‘ ne va aduce. Câtŭ pentru producţiunile reuniunei de cântărĭ ele au trecutŭ zenitulŭ lorŭ şi sĕ sémte cum se cade, că corurile *mixte* se uptă acum numai „pour l'honneur du drapeau“. Convenirea de alaltăerĭ Joi, a fostŭ slabŭ cercetată, mergemŭ înainte cum arată zodia. La douĕ producţiunĭ numai douĕ solurĭ! In séra de Sân-Văsii ne-a surprinsŭ d-şóra Zoe Zănescu prin executarea cu multŭ sêmţŭ şi bine succésă a frumósei fantasii de Karras »Ilustraţiune română« pe pianoforte, ear la convenirea de alaltăerĭ d-şóra Octavia Baboianu, declamândŭ corectŭ frumósa poesiă „Osênditulŭ« de Negruzzi.

Afară de convenirĭ amŭ avutŭ în acestŭ carnevalŭ douĕ balurĭ române. Celŭ dintêiu alŭ Reuniunei femeilorŭ române dela 8 (20) Ianuariu Póte pentru că venise prea curêndŭ după unŭ şirŭ de petrecerĭ române, acestŭ balŭ a fostŭ de astădată mai slabŭ cercetatŭ ca în alţĭ anĭ. Toalete escuisite, dér lume puţină. Cei ce au luatŭ parte ḑicŭ că şĭ-au petrecutŭ bine. Asemenea susţinŭ şi visitatorii balului „exclusivŭ“ alŭ tinerilorŭ comercianţĭ că şĭ-au petrecutŭ bine.

Acestŭ balŭ a fostŭ ceva mai bine cercetatŭ, căcĭ dela 8 Ianuariu până la 4 Februariu trecuse o pausă binicică. De-o veseliă mai deosebită n'am auḑitŭ însĕ nimicŭ nicĭ la cei „escuisiţĭ« nicĭ la cei »esclusivĭ“. Cea mai bună petrecere ni se spune, a fostŭ încă proba pentru balulŭ „esclusivŭ“, prin care s'a adeveritŭ din nou ḑicala, că nu-i pentru cine se gătesce, ci pentru cine nimeresce, mai alesŭ décă nu trebue sĕ plătéscă intrare şi sĕ-şĭ cumpere mănuşĭ nouĕ ş. a.

Mulţămită publică.

Subsemnata am onóre a aduce prin acésta mulţămită publică acelorŭ stimabile persóne, care au binevoitŭ a se produce la serata musicală-declamatorică, ce s'a datŭ în Săcele în 15 (27) Februariu în favorulŭ „Reuniunei femeilorŭ române pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Braşovŭ şi Săcele“ şi anume:

D-nei Victoria G. Orghidanŭ, d-şórelorŭ Maria Dobreanŭ şi Lucreţia Popescu. D-lorŭ Ioanŭ Dariu învĕţătorŭ, Alexe Frateşiu învĕţătorŭ, Corneliu Popovicĭ, Constantinŭ Popŭ, Niculae Băzărea, Niculae Grama, George Moroianu.

Asemenea primescă mulţămita mea d-nulŭ Dometie Dogariu, directorŭ, şi d-nii învĕţătorĭ Nicolae Bârsanŭ şi Ioanŭ Berescu pentru serviciile ce le-au îndeplinitŭ cu celŭ mai mare zelŭ faţă de acéstă Reuniune.

Braşovŭ în 18 Februariu 1886.

Susana And. Mureşianu.
preşedintă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

ATENA, 6 Martie. — Scirea „Agenţiei Havas:“ *Deórece Turcia a sporitŭ trupele dela graniţa dinspre Grecia, guvernulŭ acesteia a hotărîtŭ sĕ cheme sub arme încă douĕ classe de réservişti.*

ROMA, 6 Martie. — Camera deputaţilorŭ a votatŭ cu 242 contra 206 voturĭ bugetulŭ anului 1886.

PARISŬ, 6 Martie. — Erĭ pe la închiderea Bursei, unŭ individŭ anume Petrovicĭ a datŭ mai multe împuşcăturĭ cu revolverulŭ asupra publicului dela Bursă rănindŭ uşorŭ pe unŭ visitatorŭ alŭ Bursei. Se pare că individulŭ este nebunŭ.

BERLINŬ, 6 Martie. — Bismarck de trei ḑile s'a îmbolnăvitŭ de reumatismŭ. Acésta e causa, că n'a luatŭ parte cancelarulŭ imperiului la desbaterea Reichstagului asupra spirtuóselorŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Martie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	104 55
Rentă de hârtiă 5%	95.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115.—
Bonurĭ rurale ungare	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.70
Renta de hârtiă austriacă	85.70
Renta de arg. austr.	85.85
Renta de aurŭ austr.	113 90
Losurile din 1860	140 25
Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
Act. băncei de creditŭ ung.	303.75
Act. băncei de creditŭ austr.	292 25
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	10.01½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.75
Londra 10 Livres sterlinge	126.05

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 19 Fevruarie, st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92½	93½
Renta rom. amort. (5%)	95¾	96¼
» convert. (6%)	88½	89—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102—	103—
» „ „ (5%)	85½	86—
» » urban (7%)	98—	98—
» » » (6%)	——	——
» » » (5%)	82½	83—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15¼	15½
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 4 Martie st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.57	Vênd.	8.62
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.32
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

(2—15)

Dicţionar germano-românŭ

de Theochar Alexi

in 8° cā 320 paginĭ, prin urmare îndoitŭ atâtŭ de mare ca ediţiunea primă, va apăré la finele lui Aprilie viitorŭ. Preţulŭ fl. 1·50 séu 3 lei 50 b. de esemplarŭ.

Cu referinţă la prospectulŭ ce am publicatŭ în luna lui Septembre din anulŭ trecutŭ 1885 privitorŭ la apariţiunea unei a doua ediţiunĭ a dicţionarului Alexi, venimŭ a însciinţa pe m. o. publicŭ, că tipografia *Thiel & Weiss* din Bucurescĭ, fără scirea şi autorisaţiunea autorului, după cum însuşĭ D. Ioanŭ Weiss a mărturisitŭ in deposiţiunea sa făcută dinaintea Domnului jude de instrucţiune la parchetulŭ tribunalului de Ilfov, camera Nr. 3, a publicatŭ două ediţiunĭ, adică ediţiunea a doua şi a treia, din care a doua s'a epuisatŭ, ér a treia se află sub oprire judecătorâscă.

Pentru ca on. publicŭ sĕ recunóscă esemplarele autorisate şi sĕ nu le confunde cu cele contrafăcute, nu vomŭ mai arĕta pe titlu dicţionarului nostru, că este a doua ediţiune, ci după numĕrulŭ esemplarelorŭ eşite până acum de sub presă, vom indica cifra lorŭ şi adică: **„a opta miiă de esemplare," „a noua miiă etc."**

Braşovŭ, 1 Martie nou 1886.

Tipografia ALEXI.

Avisŭ.

Am onóre a face cunoscutŭ p. t publicŭ, că am înfiinţatŭ unŭ

Negoţŭ de croitoriă

Strada Vămii Nr. 8.

Cunoscinţa perfectă a croitoriei şi pracsa ce am făcutŭ la croiala haineiorŭ bărbătescĭ în timpŭ de 9 anĭ la d-nii

Schwarze & Bartha

precum şi unŭ mare sortimentŭ de stofe **indigene, franţuzescĭ englezescĭ,** şi journalele de modă **cele mai nouă,** mĕ punŭ în plăcuta posiţiune a satisface pe deplinŭ tóte dorinţele On. muşterii, şi mĕ rogŭ pentru o câtŭ mai numĕrósă clientelă.

Cu distinsă stimă

Zsigmond Áron,
croitorŭ de haine bărbătescĭ
Strada Vămii Nr. 8.

(1—3)

Aprópe de gara Braşovŭ se află de datŭ cu chiriă

Unŭ ferestrău cu aburŭ,

SISTEMULŬ TOPHAM CU 14 PÂNZE.

Totŭ acolo se mai află unŭ **magazinŭ,**

o

Pivniţă şi terenŭ liberŭ

în carĭ se primescŭ totŭ felulŭ de mărfurĭ, pe carĭ la casŭ de lipsă, se vorŭ da şi împrumuturĭ.

Condiţiunile sĕ se întrebe la *„Albina"* institutŭ de creditŭ şi de economii, *filiala Braşovŭ.*

5-8 J. D.

OCASIUNE

pentru a cumpăra eftinŭ o parte din mărfurile, ce le desface firma

KOVASZNAI & KERESZTESY

în marele Magazinŭ de Mode şi Confecţiunĭ pentru Dame

în Braşovŭ, Piaţa mare

Mare alegere în stofe de rochii pentru Dame s. a. Beige, Loden, Feullée, Cachemirŭ, Pretonŭ de spălat, Satinŭ, Wattmulŭ şi Postavurĭ, precumŭ şi Mantile pentru plóiă şi Paltóne (Hăinuţe) pentru

„sesonulŭ de primăvară"

ce sĕ apropie.

Din causa comandelorŭ marĭ ce amŭ făcutŭ pentru mărfurĭ îndigene şi streine, şi a lipsei de spaţiu în localŭ suntemŭ siliţi a vinde cu preţurĭ fórte eftine.

EQUITABLE.

Societate de asigurare pe viaţă New-York

întemeiată în anulŭ 1859.

Capitalŭ de asigurare 1884 până 31 Decemvre	fl. 788.993.384
Averea societăţiĭ „ „ „ „	„ 148.312.910
Reserva câstigului „ „ „ „	„ 26.733.223
Asigurările cele nouă făcute în anulŭ 1884	„ 216.436.495

Intregŭ câştigulŭ sĕ 'mparte între cei asiguraţĭ.

Orĭ ce poliţă devine după trei anĭ necontestabilă.

Representarea generală pentru Ungaria.

3—10 Budapest, VI Andrássy strasse 12.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

De óre ce multe din adresele, ce domnii abonaţĭ le insémnă pe cuponulŭ mandatelorŭ postale, séu că nu suntŭ destulŭ de esacte, séu că nu se potŭ bine descifra, rugămŭ pe acei D-nĭ prenumeranţi, a cărorŭ adresă nu ar corĕspunde, ca sĕ binevoiască a ne face câtŭ mai curêndŭ cunoscută îndreptarea dorită şi a scrie adresa câtŭ sĕ póte mai lămuritŭ.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS."

Tipografia ALEXI Braşovŭ.